

تأثیر پدیده مال سازی بر فضای شهری امروز ایران

میلاد تفنگچی مهبیاری^۱

چکیده

امروزه به سادگی از کنار بسیاری از مسائل شهری عبور می‌کنیم چراکه تصور می‌کنیم که این مفاهیم کاملاً بدیهی و مرسوم هستند. یکی از مسائل امروز ایران خصوصی‌سازی فضای عمومی در قالب مال‌ها و مراکز خرید جدید است. محققانی که درباره این مراکز نوشته‌اند، آن‌ها را فضاهایی محصور می‌دانند که از طریق نظارت جامع، امنیت و جدایی اجتماعی توصیف می‌شوند. آن‌ها اهمیت اقتصادی و اجتماعی مال را در چند دهه مورد بررسی قرار داده‌اند و معتقدند که طراحی مال‌ها مصرف‌کنندگان را جذب و جلب می‌کند، گروه‌های آسیب‌پذیر را حذف می‌کند و مانع آزادی بیان می‌شود. همچنین این‌گونه فضاها اغلب برای کاهش عمومیت فضای عمومی از طریق محدود کردن تعامل اجتماعی، محدود کردن آزادی‌های فردی و حذف جمعیت‌های نامطلوب، مورد انتقاد قرار می‌گیرند. به‌طور کلی در قالب چهار دیدگاه کلی گروه‌های اجتماعی، کنترل و نظارت، طراحی و دسترسی می‌توان پدیده مال‌سازی در ایران را به چالش کشید و به بررسی این موضوع پرداخت که علت این مسئله کدام بوده و با توجه به کدام هدف شکل گرفته و ادامه روند آن جامعه را با چه عارضه‌ای مواجه خواهد ساخت.

واژگان کلیدی: خصوصی‌سازی فضای عمومی، پدیده مال‌سازی، مسائل شهری ایران.

^۱ - پژوهشگر دکتری شهرسازی، دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول مکاتبات).
(Milad.Tofangchi@ut.ac.ir)